

WEBBVERSION
Innehållet är detsamma som i den tryckta
broscyren, men formen skiljer sig något.

Scout äkert

Svenska Scoutförbundets säkerhetsregler för
friluftaktiviteter på land och till sjöss.

Innehåll

Ansvaret		Till sjöss	
Kårstyrelsen	4	Kårstyrelsen	19
Ledaren	4	Personliga krav	
Utfärder		Ombordvarande	20
Stugor	5	Besättning	21
Hajker och utfärder	6	Skeppare	21
Patrullutfärder	8	Simkunnighet	22
Läger		Personlig säkerhet	22
Tältplatsen	10	Båtars säkerhet	
Inne i tältet	12	Kårstyrelsens ansvar	23
Eldstaden	13	Besiktning	23
Stormkök	14	Sjövärdighetsbevis	24
Släckningsutrustning	14	Certifikat, försäkring	24
Kniv, såg och yxa	15	Säkerhetsutrustning	25
Bad	16	Övrigt om sjön	
Hygien	17	Väder, seglingsområde ...	26
Sopor och toaletter	18	Loggbok	27
Vatten	18	Seglingsjournal	27

Scout äkert

Inga säkerhetsregler i världen hjälper när olyckan inträffat. Använd din fantasi och tänk efter före!
Scouting ska vara spännande äventyr. I naturen och på sjön. Men det får självklart aldrig bli farligt.
Som scout, avdelningsledare eller kårstyrelseledamot ska du givetvis känna till och följa våra säkerhetsregler. Men dessutom ska du använda ditt omdöme.
Du måste ha mod att säga ifrån, ändra eller rent av ställa in.

Answaret

Kårstyrelsen

Som medlem i kårstyrelsen ansvarar du för hela kårens verksamhet.

Answaret för avdelningarnas verksamhet utövas genom att styrelsen utser avdelningsledare och har tillsyn över verksamheten. Det är viktigt att kårstyrelsen kontrollerar att samtliga ledare inom kåren känner till och tillämpar säkerhetsreglerna.

Avdelningsledaren

Som avdelningsledare ansvarar du för att friluft-saktiviteter planeras och genomförs med hänsyn till varje enskild deltagares kondition och förmåga.

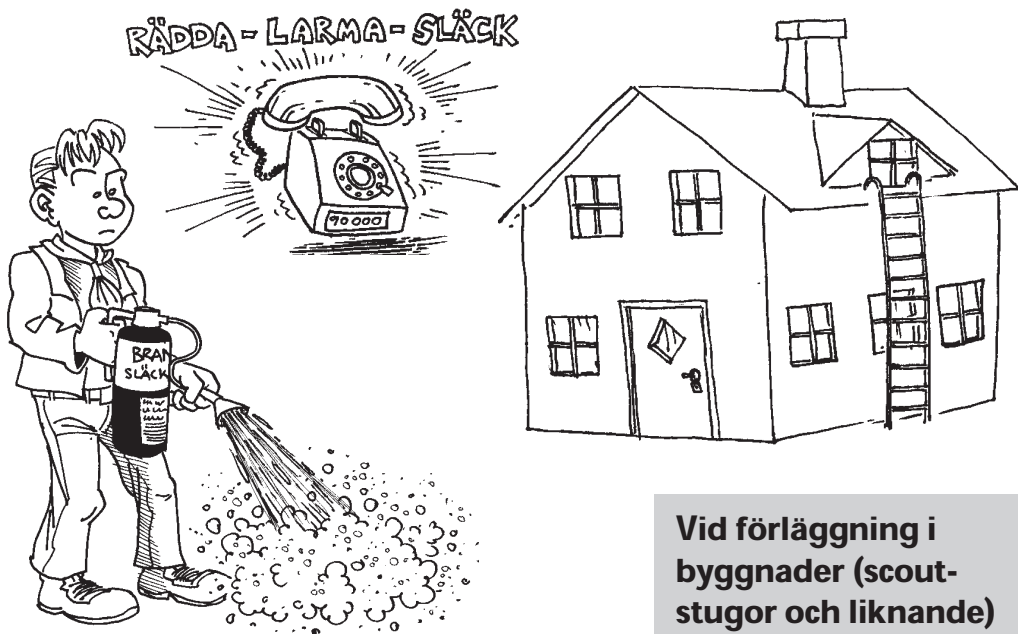
Kårstyrelsen

Kårstyrelsen ansvarar för hela kårens verksamhet.

Ledaren

Ledaren ansvarar för att hajakter och utfärder planeras och genomförs så att alla orkar med och klarar av aktiviteten.

Utfärder

Stugor

- Kolla att brandsläckare finns och kan användas.
- Gå igenom och öva hur man gör om det börjar brinna.
- Berätta hur brandkåren larmas, öva.

Vid förläggning i byggnader (scoutstugor och liknande) gäller följande:

- kontrollera att användbar släckningsmaterial finns,
- instruera och öva ledare och ungdomar så att de vet hur de ska bete sig om eld utbryter och hur brandkåren larmas.

Kom ihåg!

I byggnader av detta slag får inte flytande bränsle förvaras i större mängder. Högsta tillåtna kvantitet fotogen är för närvarande 50 liter.

Före färden ska ledaren se till att:

- deltagarna är kvalificerade,
- utfärden är lämpligt utformad med hänsyn till kondition och kunnande,
- kraven på utrustning uppfyllts (personlig och gemensam utrustning),
- föräldrar fått god information (t ex tid för hemkomst meddelad),
- kontaktperson finns och kan nås av såväl föräldrar som ansvariga ledare (om oförutsedda händelser inträffar),

Hajker och utfärder

- Klarar alla av hajken?
- Hur är det med orken och kunskaperna?
- Har vi rätt utrustning?
- Vet mamma eller pappa när vi kommer hem?
- Vem kan vi ringa om något händer?

- Har någon pratat med markägaren?
- Hur ser terrängen ut dit vi ska?
- Vad blir det för väder?
- Är "nödbreven" skrivna?
- Ledaren måste kunna ändra planerna om något oväntat händer.

- markägare/jakträttsinnehavare kontaktas,
- området för aktiviteten rekognoseras,
- hänsyn tas till vädret,
- "nödbrev" finns med uppgift om återsamlingsplats eller anvisningar (om övningen måste avbrytas).

Under färden

- ska ledaren göra den omläggning i programmet, som kan krävas i oförutsedda situationer.

Patrullutfärder

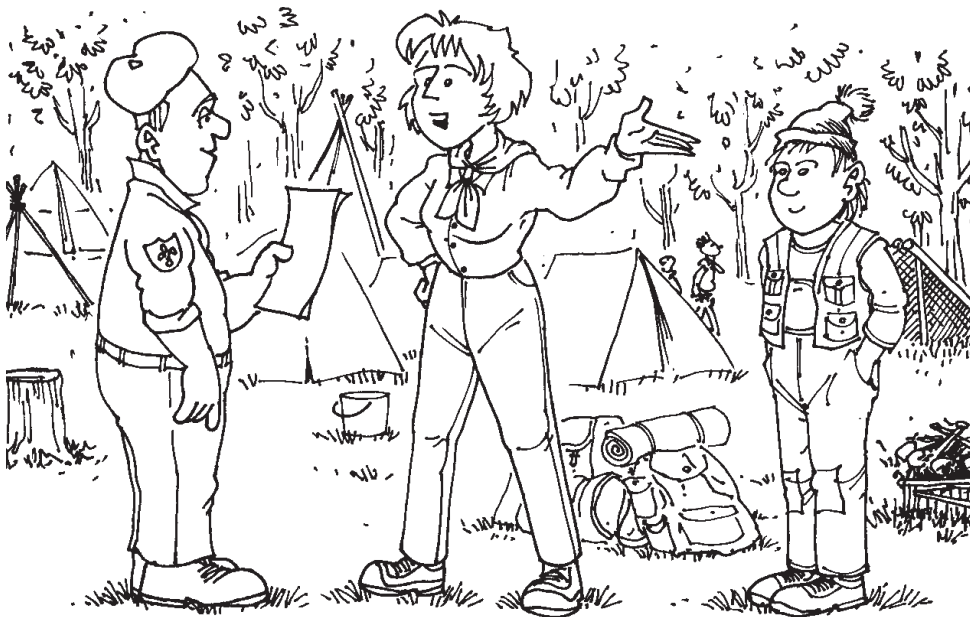
Avdelningsledare som låter patrullscouter eller seniorscouter ha egna utfärder/övernattningar måste förvissa sig om att gruppen kan klara de situationer den ställs inför. Särskild vikt bör läggas vid bedömning av patrulledarens eller seniorscoutlagets omdöme.

Varje avdelning eller patrull, som är ute på egen hand, måste medföra sjukvårdsutrustning och kunna ge första hjälpen.

Patrullutfärder

Ledare som låter patruller eller seniorscoutlag ha egna hajker och utfärder måste vara säkra på att de klarar sig själva.

Sjukvårdsutrustning måste finnas med och alla ska kunna ge första hjälpen.

- Ledaren ska ta del av planeringen i förväg.
- Ledaren ska besöka övernattningsplatsen.
- Ledaren ska kontrollera scouterna regelbundet.
- Ledaren ska våga avbryta om något oförutsett händer.
- Ledaren ska kolla att alla har kommit hem efter färden.

Före färden ska ledaren:

- ta del av patrullens/lagets planering för aktiviteten.

Under färden ska ledaren:

- besöka övernattningsplats för patrullscouter och yngre och se till att den är anordnad på ett riktigt sätt,
- kontrollera deltagarna med regelbundenhet som motiveras av deltagarnas kunskaper,
- göra den omläggning i programmet som kan krävas i oförutsedda situationer (våga avbryta).

Efter färden ska ledaren:

- kontrollera att alla har kommit hem ordentligt.

Läger

Tältplatsen

I syfte att minska fara för brand ska tält ha ett inbördes avstånd så att staglinor inte korsar varandra och man fritt kan gå mellan tälten.

Avstånden mellan tälten måste också anpassas efter tältstorleken, ju större tält, desto större avstånd. Placera alltid tälten så att du är säker på att eld eller kraftig vind inte kan välta ett tält över ett annat. Sätt upp tälten med ett avstånd av minst 8 meter till eldstad.

Tältplatsen

- Man ska kunna gå fritt mellan tälten.
- Ju större tält, desto större avstånd.
- Minst 8 meter från eldstaden.

- Högst 25 meter från farbar väg.
- Dela in lägerområdet i kvarter och tomter.
- Körvägarna ska vara minst tre meter breda.

Inget tält bör ligga på större avstånd än 25 meter från farbar körväg.

För att uppfylla kraven på dessa avstånd indelar man lämpligen lägerområdet i kvarter och kvarteren i tomter för varje tält. (Enligt Naturvårdsverket bör en tomt för ett tält inte understiga 50 m².)

Körvägarna ska vara minst 3 meter breda för att möjliggöra insats från brandförsvaret.

Vägarna bör utformas så att det antingen finns möjligheter för möte eller infart från annat håll.

Inne i tältet

Öppen låga eller fotogen-lykta får ej förekomma i tält.

Ha en kniv hängande innanför tältöppningen, så att nödutrymning kan ske genom tältduken (gäller speciellt för tält med fast botten.).

Fotogen och stormköks-bränsle ska förvaras i ordentligt märkta behållare. Får ej förvaras i tält där personer regelbundet vistas.

Kamin i tältet

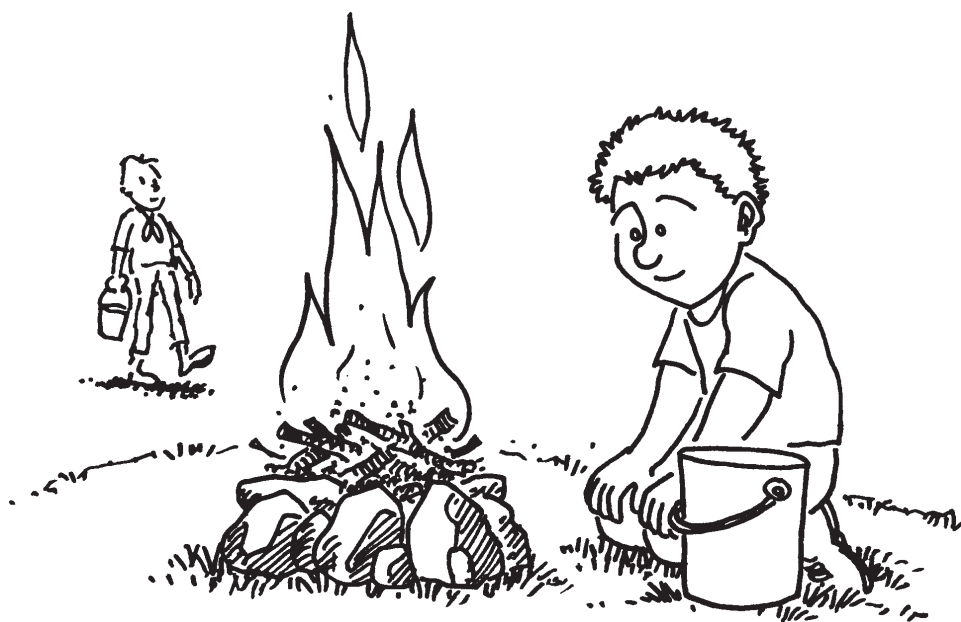
I tält avsett för kamin måste speciell försiktighet iakttagas i samband med eldning.

Eldstadsbegränsning, bestående av till exempel fyra stockar lagda i kvadrat runt kaminen ska finnas. Begränsningens sida ska vara en meter. Veden ska vara upphuggen. Hink med vatten och granruska förvaras bredvid kaminen. På utsidan vid ingången ska det finnas två långa granruskor tillsammans med en hink vatten. Under hela eldningsperioden ska det finnas eldvakt. Dennes uppgift är att sköta kaminen, observera de som sover och hjälpa kamrater som behöver gå ut så att de inte kommer i kontakt med den varma kaminen. Tältet ska vara upplyst så att ledljus finns och en kniv ska förvaras lätt greppbar vid eldstadsbegränsningen.

Inne i tältet

- Ingen eld med öppen låga.
- Inga fotogenlykter.
- Ingen tobaksrökning.
- Ha en kniv innanför tältöppningen (för nödutrymning genom tältduken).
- Fotogen och T-röd får inte förvaras i tält där ni vistas.
- Ha eldstadsbegränsning.
- Hink med vatten och granruskor ska finnas till hands.

Eldstaden

- En hink vatten vid varje eldstad, att släcka med och för att kyla brännskador.
- Lämna aldrig elden utan tillsyn.
- Hör med brandkåren om ni får elda.

Eldstaden

Vid varje eldstad ska finnas en hink fylld med vatten. Lämna aldrig en eld utan tillsyn.

Ta kontakt med kommunens räddningschef (=brandchefen) för att få veta om eldningsförbud råder och för att få information om aktuella eldningsbestämmelser i området.

Stormkök

Då stormkökets brännare är konstruerad för en viss sorts bränsle måste fabrikantens anvisningar följas. Användandet av annat bränsle kan innebära dålig funktion och i sämsta fall risk för explosion.

Förvara bränslet i säkerhetsflaska eller på ett sådant sätt som tillverkaren föreskriver.

Fyll bränsle i brännaren först sedan du med handen tagit ur brännaren ur köket och ställt den på marken bredvid stormköket.

OBS! Olyckshändelser vid påfyllning av stormkök inträffar alltför ofta och kan undvikas om dessa anvisningar följs.

Släcknings-utrustning

Kårstyrelsen ansvarar för att erforderlig släckningsutrustning finns vid kåräger.

Stormkök

- Använd endast sådant bränsle som fabrikanter rekommenderar.
- Förvara bränslet i säkerhetsflaska.
- Fyll aldrig bränsle i en het brännare. Du ska kunna lyfta ur brännaren med handen.

Släcknings-utrustning

- Kårstyrelsen ansvarar för att det finns släckningsutrustning på lägret.

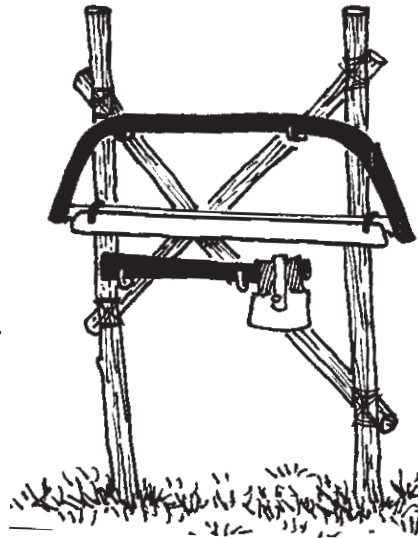
Kniv

- Kåren beslutar om vilka scouter som får använda kniv.
- Beslutet ska bygga på att scouten visat kunskap och omdöme.

Kniv

Kåren fattar beslut om vilka av deras medlemmar som får använda kniv. Beslutet kan delegeras till ledare men ska baseras på kunskap och omdöme hos den enskilde scouten.

Såg och yxa

- Såg och yxa ska ha eggskydd.
- Sågbock och huggkubbe på avskild plats.
- Särskild förvaringsplats för såg och yxa.

Såg och yxa

Såg och yxa ska vara försedda med eggskydd och ska ha speciell förvaringsplats på lägret. Sågbock och huggkubbe ska finnas och användas. Placeras avskilt från all annan verksamhet.

Bad

Ansvarig ledare ska ha uppsikt över gruppen och se till att reglerna för badvett följs.

Bad

- En ledare är badvakt.
- Följ Badvettsreglerna.

Var försiktig!

- Bada aldrig ensam! Håll ihop två och två.
- Översakta inte din simförmåga, vill du ta en längre simtur gör det längs stranden.
- Förvissa dig om djup, strömförhållanden och temperatur i obekant vatten.

Livsfara!

- Hoppa eller dyk aldrig i grunt eller obekant vatten.

Dumma skämt

- Doppa aldrig en kamrat.
- Knuffa aldrig ner någon i vattnet.
- Ropa aldrig på hjälp för att skämta.

Vaksamhet

- Din vaksamhet i badet kan rädda människoliv.
- Håll ett öga på övriga badande och slå larm om det är fara på färde.

För läger bör en badansvarig utses

Hygien

- Tvätta händerna innan du börjar laga mat.
- Tvätta händerna efter toalettbesöket.
- Insynsskyddad tvättplats ska finnas för både pojkar och flickor.

Hygien

I samband med matlagning: Tvätta händerna före allt arbete med matvaror. I samband med toalettbesök: Handfat, vatten och tvål ska finnas vid varje toalett.

Personlig hygien

Insynsfria skärmskydd ska finnas vid tvättplatsen för såväl pojkar som flickor för att ge möjlighet att sköta intimhygien på ett tillfredsställande sätt.

Sopor och toaletter

Ta kontakt med kommunens renhållningsbolag. Det är inte tillåtet att gräva ner avfall.

Sopor och toaletter

- Avfall får inte grävas ner.

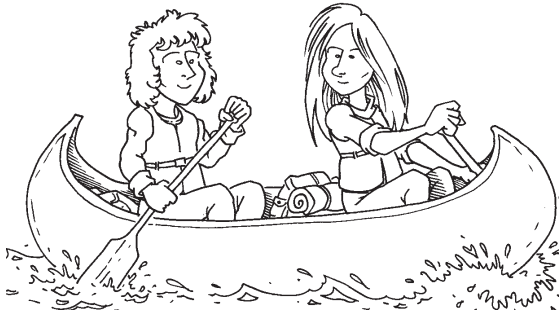
Vatten

- Hör med kommunen om vattnet går att dricka.
- Förvara dricksvattnet i flaskor eller dunkar.

Vatten

Kontrollera att vattnet går att dricka (kommunen). Förvara dricksvatten i slutna kärl.

Till sjöss

Kårstyrelsen

Varje kår som bedriver sjöscouting ska upprätta sina egna Sjösäkerhetsregler. Reglerna i den här skriften är minimikrav. Kårens regler anpassas till båtar, det vatten man seglar på och kunskapsnivån.

Kårstyrelsen ansvarar för att kåren har Sjösäkerhetsregler och för att reglerna följs.

Sjösäkerhetsregler

Utifrån följande regler som är minimikrav ska varje scoutkår som bedriver någon form av sjöscouting upprätta och vid behov aktualisera sina egna sjösäkerhetsregler.

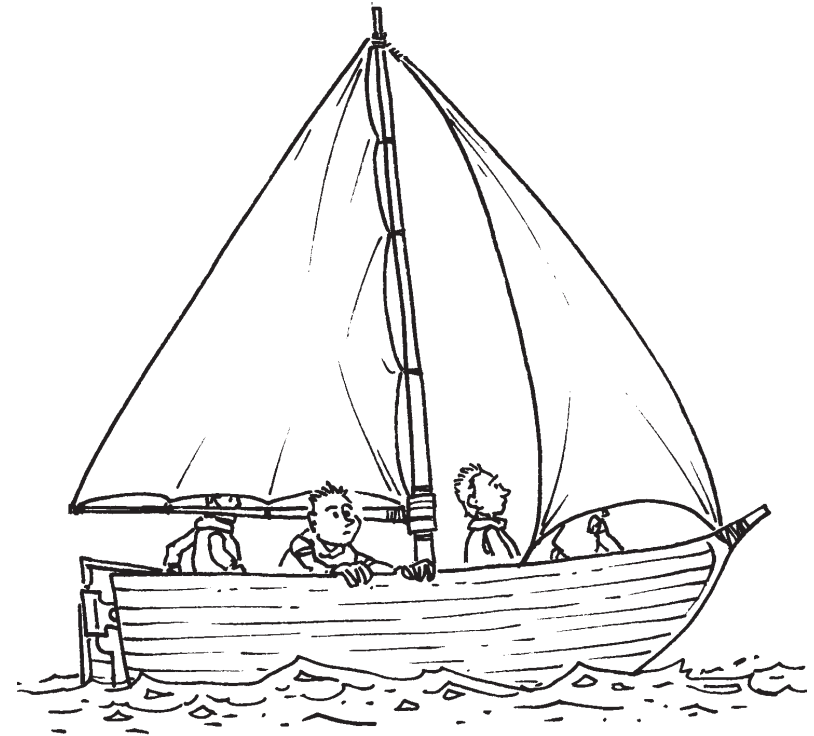
Sjösäkerhetsreglerna är ett komplement (för scouting till sjöss) till Säkerhetsregler för friluft-saktiviteter.

Kårens Sjösäkerhetsregler ska utgå från kårens lokala förhållanden som båtbestånd, kustförhållanden, kunskapsnivå med mera. Förbundskansliet hjälper gärna till med råd till kårer som upprättar egna eller nya sjösäkerhetsregler.

Kårstyrelsens ansvar

Det är kårstyrelsen som ansvarar för att kåren har Sjösäkerhetsregler och att dessa uppfyller minimikraven samt att reglerna följs. Ett exemplar av kårens aktuella Sjösäkerhetsregler ska finnas på Svenska Scoutförbundets kansli.

Personliga krav

Ombordvarande

Kåren beslutar för varje båttyp och seglingsområde maximalt antal ombordvarande och minimibesättning. Med ombordvarande menas samtliga personer ombord.

Ombordvarande

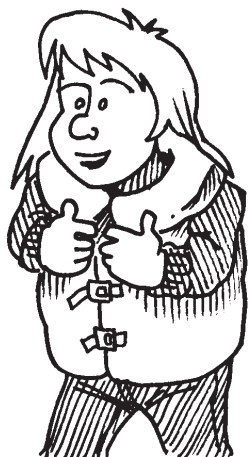
- Kåren beslutar hur många som får vara ombord och vilken besättning som måste finnas.

Besättning

- Besättningsmedlem ska känna till Sjövägsreglerna och kunna använda båtens nödvändigaste utrustning.

Skeppare

- En ansvarig skeppare ska alltid finnas.
- Skepparen ska ha den behörighet som kåren beslutat för båten och seglingsområdet.

Besättning

Besättningsmedlem ska känna till Sjövägsreglerna och kunna använda båtens nödvändigaste utrustning. Med besättning menas den minimibesättning som krävs för båtens säkra framförande.

Skeppare

Vid varje färd i båt krävs en ansvarig skeppare. Denna ska inneha av kåren beslutad behörighet för avsedd båttyp och seglingsområde. Behörighetskraven kan sättas olika med hänsyn till båttypen och skepparens ålder och mognad. Teoretiska nivåer kan vara allt från aktuella sjöscout-uppgifter för respektive gren till skepparexamen. De praktiska kunskaperna testas med tillämpade prov på aktuell båttyp.

Simkunnighet

Alla ombordvarande ska kunna simma 200 meter. Vid sjöverksamhet med handikappade kan kåren, om nödvändiga säkerhetsåtgärder vidtagits, göra enstaka undantag från regeln.

Det är dock inte tillåtet att sänka simkunnighetskravet vid övningssegling med miniorscouter.

Personlig säkerhet

På öppna och halvdäckade båtar bär alla ombordvarande flytväst. På större ruffade båtar kan undantag göras vid lugnt väder förutsatt att skepparen uppnått myndig ålder. En flytväst per person ska alltid finnas tillhands. Under mörkergång tillåts inga undantag.

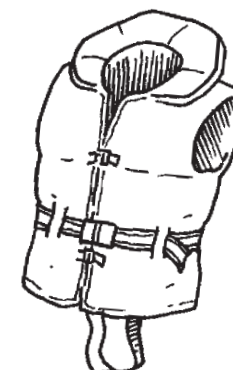
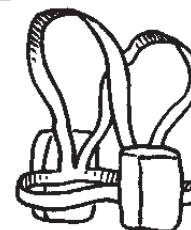
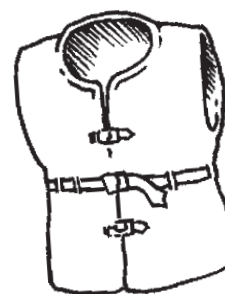
Simkunnighet

- Alla ombord ska kunna simma 200 meter.

Personlig säkerhet

- Alla ska bära flytväst

Båtars säkerhet

Ansvar

- Kårstyrelsen ansvarar för att båtarna är i sjövärdigt skick.

Ansvar

Kårstyrelsen är ansvarig för att kårens båtar är i sjövärdigt skick.

Besiktning

- Kårstyrelsen utser person som besiktigar kårens båtar.
- Varje båt ska besiktigas före seglingssäsongen.
- Under seglingssäsongen ska kårens båtansvariga kolla båtarna.

Besiktningssman

Kårstyrelsen utser lämplig sakkunnig person att sjövärdighetsbesiktiga kårens båtar.

Varje båt ska före seglingssäsongen sjövärdighetsbesiktigas. Under pågående säsong ska kårens båtansvariga fortlöpande kontrollera att båtarna hålls i sjövärdigt skick.

Blankett för sjövärdighetsbesiktning finns på förbundskansliet samt för nedladdning på www.ssf.scout.se.

Sjövärdighetsbevis

I samband med besiktningen ska sjövärdighetsbevis för varje båt utfärdas.

Försäkring

Som ägare av båtar har scoutkåren redaransvar. Kårstyrelsen ska därför tillse att samtliga båtar är ansvars- och fritidsbåtsförsäkrade.

Svenska Scoutförbundet erbjuder som komplement till medlemsförsäkringen även försäkring av kårens båtar.

Sjövärdighetsbevis

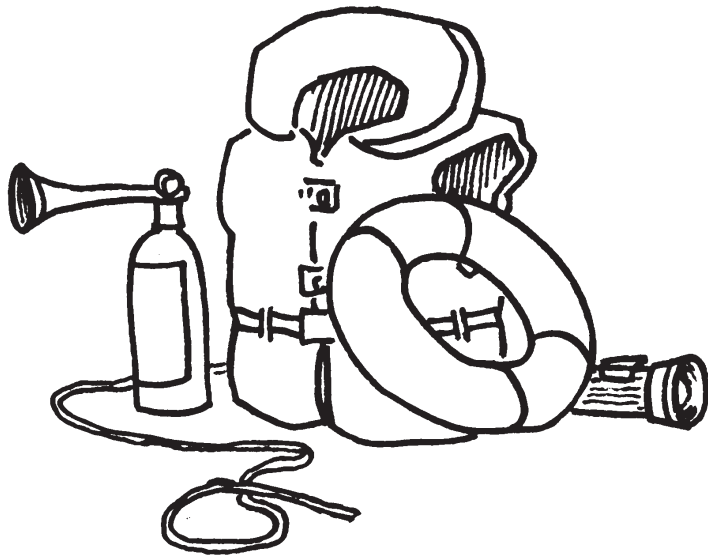
- Sjövärdighetsbevis utfärdas vid besiktning av båten.

Försäkring

- Kåren har redaransvar.
- Alla båtar ska vara försäkrade.

Säkerhets- utrustning

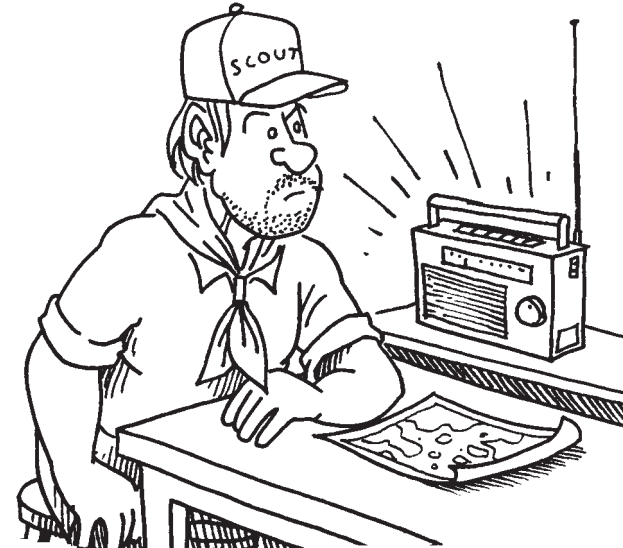
- Kårstyrelsen bestämmer vilken säkerhetsutrustning varje båt ska ha.
- I broschyren "Säkerhet ombord" (se sista sidan) finns förslag på säkerhetsutrustning för olika båttyper.

Säkerhetsutrustning

Kårstyrelsen beslutar om och gör en förteckning över den säkerhetsutrustning som varje båt ska vara utrustad med. Förteckningen kan utformas som en "checklista" för varje båt.

Övrigt om sjön

Väderprognos

Vid all segling ska ansvarig ledare/skeppare känna till innehållet i den aktuella sjöväderprognosen och ta hänsyn till denna.

Seglingsområde

Kårstyrelsen ska besluta om seglingsområde för varje båttyp och skepparbehörighet. Vid läger och eskaderseglingar bör dessa regler ofta kompletteras.

- Ledaren måste ta hänsyn till sjöväderprognosen.
- Kåren ska bestämma seglingsområde för varje båttyp och skepparbehörighet.

- Loggbok ska föras vid utomskårsseglingar.
- Seglingsjournal ska föras vid seglatser utanför hemmahamnen.
- Seglingsjournalen ska förvaras i land.
- Dessa regler gäller även för båtar som kåren lånar eller hyr.

Loggbok

Loggbok med nautiska och meteorologiska uppgifter ska föras på alla båtar vid utom-skårssegling.

Seglingsjournal

I anslutning till seglatser som sträcker sig längre bort än utanför hemmahamnen ska seglingsjournal föras. Seglingsjournalen förvaras i land och i den antecknas: Båtens namn, skepparens samt övriga ombordvarandes namn och telefonnummer, seglingsrutt, avgångstid, beräknad hemkomst samt kontaktpersons namn och telefonnummer.

Lånade och hyrda båtar

Dessa regler gäller även för av kåren lånade eller hyrda båtar.

Lär dig mer om säkerhet

Brandskydd på läger

Handbok utgiven av Svenska Brandförsvarsföreningen. 35 sidor. Beställ från Svenska Brandförsvarsföreningen, tel 08-783 72 00, www.svbf.se, info@svbf.se.

Säkerhet ombord

Broschyr som handlar om hur båten och livet på sjön blir säkrare. Utgiven av Sjösäkerhetsrådet och Sjöfartsverket. 20 sidor. Beställ broschyren från Sjösäkerhetsrådet, 011-19 10 54, www.sjofartsverket.se.

Scout
äkert

© Svenska Scoutförbundet 1992
www.ssf.scout.se

Layout och redigering: Anders Vessman
Illustrationer: Fredrik Liljegren
Reviderad 2000